

केंद्र शासनाच्या दिव्यांग हक्क अधिनियम,
२०१६ नुसार नियोजन विभाग (खुद्द) या
विभागातील गट -ड संवर्गातील "शिपाई"
या पदांकरीता पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित
करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

नियोजन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : निविआ २५२१/ प्र.क्र.८९ /का.१४२१

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२

तारीख : ०५ एप्रिल, २०२१

वाचा-

- १) केंद्र शासनाचा दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६
- २) सामाजिक न्याय व विशेष साहाय्य विभाग शासन परिपत्रक क्र. दिव्यांग-२०१९/ प्र.क्र.२५१ / दि.क्र. २, दि. १२.११.२०२०
- ३) केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारिता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची अधिसूचना दि.०४.०१.२०२१.
- ४) सामाजिक न्याय व विशेष साहाय्य विभाग शासन निर्णय क्रमांक: दिव्यांग-२०१९/ प्र.क्र.२५१/ दि.क.२/ दि. ०२.०२.२०२१
- ५) सामाजिक न्याय व विशेष साहाय्य विभागाचे मा.मुख्य सचिव यांचे अ.शा. पत्र क्र. दिव्यांग- २०२१ / संकीर्ण ११ / दि.क. २, दि. ०६.०२.२०२१

शासन निर्णय-

केंद्र शासनाचा दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार राज्य शासनाच्या अखत्यारीतील पदांची पदसुनिश्चिती करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारिता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांनी दि. ०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी करून प्रसिध्द केलेली आहे. त्यामध्ये नमूद केल्यानुसार केंद्र शासनाने पदसुनिश्चिती करून दिव्यांगासाठी पदे सुनिश्चिती केलेली गट "अ" ते गट "ड" मधील जी पदे राज्य शासनाच्या आस्थापनेवर आहेत अशा पदांबाबत, केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्य व जबाबदाऱ्या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासन सेवेतील पदांशी समान आहेत, अशा पदांची पदनामे जरी भिन्न असली तरी राज्य शासन सेवेतील ती पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्याच्या सूचना सामाजिक न्याय व विशेष साहाय्य विभागाने शासन निर्णय क्र. दिव्यांग-२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दि. ०२.०२.२०२१ अन्वये निर्गमित केल्या आहेत.

२. केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारिता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांच्या दि.०४/०१/२०२१ रोजीच्या अधिसूचनेद्वारे दिव्यांगासाठी पदे सुनिश्चित केलेली आहेत. त्या यादीतील गट-ड संवर्गात शिपाई या पदासाठी निश्चित केल्याप्रमाणे, नियोजन विभाग (खुद्द) मध्ये विवरणत्र-अ मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे दिव्यांगासाठी या शासन निर्णयाद्वारे पदे सुनिश्चित करण्यात येत आहेत.

३. केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारिता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दि.०४/०१/२०२१ ची अधिसूचना व सामाजिक न्याय व विशेष साहाय्य विभागाच्या दिनांक ०२/०२/२०२१ च्या अनुषंगाने हा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर हा शासन निर्णय उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०४०५१६०३२३४४१६ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,
सहपत्र: वरीलप्रमाणे

(प्रज्ञा सं. महाले)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा.मंत्री/राज्यमंत्री (नियोजन विभाग) मंत्रालय, मुंबई
४. मा.विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद / विधानसभा विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
५. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
६. अपर मुख्य सचिव (सेवा), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष साहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. आयुक्त, दिव्यांग कल्याण आयुक्तालय, पुणे,
९. सर्व सह/ उप सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. निवडनस्ती.

नियोजन विभाग शासन निर्णय क्र. निविआ २५२१/ प्र.क्र. ८९/ का.१४२१ दिनांक: ०५ एप्रिल, २०२१ चे सहपत्र
विवरणपत्र अ

अ.क्र	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्गासाठी पदे सुनिश्चिती	सदर पदांची जबाबदाऱ्या व कर्तव्ये	शेरा
१	शिपाई	S, ST,W,BN, L, K, C, PP, MF, SE, H,C	a) B,LV, b) D,HH, c) OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD(M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	कार्यालय उघडणे, कार्यालयातील टेबल, खुर्च्यांची धूळ झटकणे कार्यालयातील नस्त्या तसेच टपालाची ने-आण करणे, आवश्यकतेनुसार अधिकाऱ्यांना चहा कॉफी पुरविणे, वरिष्ठ अधिकारी यांनी सोपविलेली कार्यालयीन कामे, तसेच कार्यासनात शिपाई पदाची कर्तव्य बजावणे.	काम मुख्यालयामध्ये करावयाचे आहे. असे कर्मचारी एकट्याने करतो. अपवादात्मक परिस्थिती मुख्यालयाच्या बाहेर टपाल/ नस्त्यांची ने-आण करावी लागते. आवश्यकता भासल्यास नेमून दिलेले काम करण्यासाठी साधन व उपयंत्राच्या (aid and appliances) मदतीने काम करू शकतो.

Abbreviations-

Sr. No	Abbreviation	Long Form	Sr. No	Abbreviation	Long Form
1.	B	Blind	9	DW	Dwarfism
2.	LV	Low Vision	10	AAV	Acid Attack Victim
3.	D	Deaf	11	ASD	Autism, Spectrum Disorder (Mild)
4.	HH	Hearing Handicapped	12	ID	Intellectual Disability
5.	OL	One Leg	13	SLD	Special Learning Disability
6.	OAL	One Arm and One Leg	14	MI	Mental illness
7.	CP	Cerebral Palsy	15	MD	Multiple Disabilities
8.	LC	Leprosy Cured			

Abbreviations:

Sr.no	Abbreviation	Long Form	Sr. No	Abbreviation	Long Form
1	S	Sitting	7	PP	Pulling & Pushing
2	ST	Standing	8	MF	Manipulation by Fingers
3	W	Walking	9	SE	Seeing
4	BN	Bending	10	H	Hearing
5	L	Lifting	11	C	Communication